

Főszerkesztő és ideiglenes felelős szerkesztő:
Dr. Olosz Lajos
Laptulajdonos a
CORVIN
Lapkiadó R. T.

DÉLI HÍRLAP

A timisitorontali törvénysek bej. 72. 85. (Dos. No. 934/1938)
Alapította:
Dr. VUCHETICH ENDE
és **Dr. VARNAY ELEMER**

Ziarul Comunității Maghiare din România ■ A Romániai Magyar Népközösség lapja

Ma: Gazdasági és jogi figyelő

A nemzetközi sajtó nagy érdeklődéssel kíséri a Szicília kiürítéséről szóló jelentéseket. Berlinben hangoztatják, hogy a német-olasz csapatok Szicília kiürítésével kiváló fegyvertényt hajtottak végre, mert a szövetségeseknek, nagy fölényük ellenére sem sikerült megakadályozniuk a sziget védőinek visszavonulását az olasz fekezetre. Berlinben mindazonáltal nem becsülik le Szicília birtoklásának jelentőségét — jelenti a Nemzetközi Sajtóügységi — a szövetségesek megteremtették a délről jövő invázió legfontosabb előfeltételét. Német részről azonban hangoztatják, hogy az európai szárazföld megrohanása sokkal súlyosabb és kockázatosabb feladatot ró az angolszászokra, mint amilyen a szicíliai partraszállás volt. A német lapok azt írják, hogy a szövetségeseknek Szicíliaért nagy árat kellett fizetniük, a jövő hadműveletekben pedig még nagyobb veszélyek rejlnek számukra.

Angolszász részről a háborús helyzetet James Byrnes, az északamerikai háborús mozgósítási hivatal főnöke — mint a Rador jelenti — azzal a kijelentéssel jellemezte, hogy „az eddigieknél súlyosabb harcok várhatók”.

Keleten a hadihelyzet nem változott. A Szovjet folytatja áttörési kísérleteit, a német ellenállás szívós és kemény. A német hadijelentés kiemeli a nagy orosz páncélos-vesztéseket.

A quebeci értekezlet

A quebeci tanácskozásokról újabban a következőket jelentik:

Churchill brit miniszterelnök hétfőn több óras megbeszélést folytatott Allan Brooke angol vezérkari főnökkel, Dudley Pound tengernaggyal, a haditengerészeti hivatal első lordjával és Charles Portal tábornokkal, a brit légierők vezérkari főnökével. Ezt megelőzően a brit vezérkar tagjai az északamerikai vezérkarral tanácskoztak.

A brit kormányfő — mint erről az Europapress londoni jelentése beszámol — állandó tavbeszélő-összeállításban van az angol fővárossal, ahol a brit kormány tagjai hétfőn ugyanzólván az egész nap folyamán ülészetek.

A DNB. ismerteti a brit hírközlőtől szolgálat jelentését, mely szerint Roosevelt elnök tegnap megérkezett Quebecbe és megkezdte tanácskozásait Churchilllel.

Genfi hírforrás tudni véli, hogy Hull, az USA külügyminisztere a hét végén valószínűleg szintén bekapcsolódik a quebeci megbeszélésekbe.

A Daily Express című londoni lap quebeci különtudósítója azt tájékoztatja, hogy Churchill és Roosevelt a tegnapi tanácskozáson nagyjelentőségű határozatot hozott. Londonban azonnal összehívták a brit háborús kormányt, hogy intézkedjék a határozat megvalósításáról. A határozat az angol lap szerint arra irányul, hogy Olaszországot a háborúból való kilépésre kényszerítsék.

A quebeci értekezlet állítólag még ezen a héten döntenek Róma nyílt várossá való nyilvánítása ügyében is a szövetségesek állásfoglalásáról. A szövetséges vezérkari főnökök azt tanácsolják kormányaiknak, hogy ne ismerjék el Rómát nyílt várossá mindaddig, amíg a Badoglio-kormány nem teljesíti a feltétlen megadásra vonatkozó feltételeket.

Amerikai politikai körök úgy vélik, hogy Olaszország kaptulációja esetén a szövetségesek nem használnák katonai

Roosevelt elnök Quebecben

Nagyjelentőségű határozatról tud a Daily Express Londonban összehívták a brit háborús kormányt

Még nem döntöttek Róma nyílt várossá való nyilvánításának elfogadásáról Messinában minden hadifontosságu berendezést megsemmisítettek a visszavonuló olasz-német csapatok — Párizs környékét újabb légitámadás érte — Keleten visszaverték a Szovjet áttörési kísérleteit — Byrnes: „Az eddigieknél súlyosabb harcok várhatók”

Dél-Németország fölött 56 angolszász repülőgépet lőttek le

célokra Rómát, sőt nem is szállanak meg, hanem vagy a Vatikánt, vagy valamely semleges államot, valószínűleg Svájcot kérnék fel az örök város felügyeletére.

Róma

A román lapok is tág teret szentelnek azoknak az olasz sajtóhangoknak, melyek Rómának nyílt várossá való nyilvánításával foglalkoznak. A Rador hírlap közlése alapján ismertetik az Italia, a Lavoro Italiano s a többi olasz lap hirmagyaroztatást, melyekről előző számban mi is beszámoltunk. Arra vonatkozóan, hogy a Badoglio-kormány határozata mily fogadatra talált a szövetségeseknél a szerdai román sajtó szilkszavu értesülésekkel rendelkezik. A Curenful newyorki Europapress-jelentés

alapján azt írja, hogy „az angolok és amerikaiak nem hajlandók arra, hogy Rómát nyílt várossá ismerjék el.” A „Viata” című bucuresti lap háromhasábos cikkben foglalkozik az angol és amerikai katonai vezetők quebeci tanácskozásával és stockholmi Europapress-jelentés, ismeret, mely szerint Róma nyílt várossá való nyilvánítása ügyében a szövetséges vezérek elutasító álláspontra helyezkedik. A Viata rámutat arra is, hogy Hull északamerikai külügyminiszter még nem kapott hivatalos értesítést s ezért nem foglalt állást az ügyben. Ugyanezt emeli ki kéthasábos cikkben a Timpul is. Az Universal berlini munkatársa telefonjelentésben a többi közt ezeket írja: Berlinben kiváncsian várják, hogyan fogadják a szövetségesek az olasz kormány határo-

zatát. A német birodalmi főváros semleges körében nem hiszik, hogy az angolok és amerikaiak megszüntetik a Róma ellen irányuló légitámadásokat.

A Vatikán

A legújabb római jelentésekből kitűnik, hogy a Vatikán nagy tartózkodást tanúsít a legutóbbi olaszországi eseményekkel szemben s ez a tartózkodás jellemzi Rómának nyílt várossá való nyilvánításával kapcsolatban is. Ez az álláspont érthető, — mondják diplomáciai körökben — mert a Vatikán, mint közvetítő, nem vághat elébe az eseményeknek. Az érdeklétekre tartozik, hogy Róma nyílt várossá való nyilvánítása ügyében nyilatkozzanak.

(—)

Jelentéseink a harcterekről

Kemény harcok, meghiusított szovjet áttörési kísérletek a keleti harctéren

Berlin. A német vezéri főhadiszállás legújabb jelentése szerint a keleti arcvonalon az Izjum körüli harci területen a bolsevisták erős gyalogsági és páncélos erőkkel indított támadásaikat folytatták. Kemény harcokban a bolsevisták valamennyi áttörési kísérlete meghiusult és számos páncélosuk megsemmisült.

Bjelgorodtól délre és délnyugatra az összes szovjet támadások szintén véresen összeomlottak. 92 szovjet páncélos megsemmisítettek. Ebben a körzetben a támadó és elhárító harcokban a Halálfej SS páncél-gránátos hadosztály különösen kitüntette magát.

Vjazomatól délre és délnyugatra, Beljítől délnyugatra és a Ladoga-tótól délnyugatra elkeseredett harcokban szintén meghiusultak a szovjetcsapatok összes áttörési kísérletei.

A keleti harctér harcmaiban a szovjet veszteségei tegnap különösen nagyok voltak. Összesen 317 szovjet páncélos megsemmisítettek meg.

Az algiri partvidék előtt ellenséges hajócélok támadásának német harci repülőek egy közepes nagyságu ellenséges szállítóhajót elsüllyesztettek, egy másik kereskedelmi hajót pedig megrongáltak.

Ellenséges repülőgépkötékek, amelyek tegnap Németország déli részére fűjt repültek, az eddig beérkezett jelentések szerint a vadászgépek és a légvédelem tüzelése következtében 51 négy motoros bombázó gépet és 5 vadászrepülőgépet veszítettek. 2 délnémetországi városban a lakosságnak veszteségei voltak. A megszállott francia területek, vajamint Délfranciaország fölött további 5 ellenséges repülőgépet lőttek. Egy német vadászrepülőgépet nem tért vissza.

Az elmúlt éjtszaka az ellenség nagyszámu robbanó és gyújtó bombákat dobott az északnémetországi partvidék helységeire. A lakosságnak veszteségei

voltak. Éjtszakai vadászok és a légierő légvédelmi tüzérége az angol bombavető kötékekkel legalább 37 repülőgépet lőttek le.

Német harci repülőgépek augusztus 18-ra virradó éjtszaka Anglia délkeleti és középső részei fölé hatoltak és többek között Lincoln ipari várost külön-

Az olasz hadijelentés: a negyven napig tartó kemény szicíliai csata végei ért

Róma. (Rador). Az 1180-as olasz hadijelentés: Az olasz és német csapatoknak szicíliai harca, melyet az angolszászok fölényben lévő szárazföldi, tengeri és légi ereje ellen 40 napig kemény csatákban vívtak, tegnap véget ért. A hárvédek utolsó csapatai elhagyták a sziget legvégű északkeleti pontját és elérték a calabrai partokat, ahová már előzőleg elszállították a sebesülteket és a hadianyag jórészét.

Az olasz-német légierő figyelemre méltó tevékenységet fejtett ki, sikerrel támadva a Bizetia kikötőjében horgonyzó ellenséges hajókat és hatalmas tüzeket okoztak. Az egyik olasz bombázó Cami-sziget közelében eltalált egy tartályhajót; a hajó ki-gyulladt.

Olasz torpedóvető repülőgépek el-

böző úrméretű bombákkal árasztották el.

A Szicília szigetén lefolyt harcokban a Göring Herman páncélos hadosztály, a 15. és 29. páncél-gránátos hadosztály, az I. ejtőernyős vadász-hadosztály és a 22. légharító brigád hősiessen állta meg a helyét.

találtak egy cirkáló; és elsüllyesztettek egy kereskedelmi gőzöst, míg ugyanaból a hajókaravánból súlyosan megrongáltak egy másik gőzöst. Két ellenséges repülőgépet az olasz vadászok lelőttek.

Angolszász repülőek bombákat dobtak a Palermo vidékén lévő Castrovillari-ra és néhány Nápoly környéki helysége s ott meglehetősen károkat okoztak. Ellenséges négymotoros repülőalkulatókból Észak-Olaszországban a légvédelem 3 gépet lőtt le, egy negyedik gép a tüzéréség találatra következtében Hyeres közelében zuhant le.

A hadijelentés kiegészítéseként közlik, hogy Castrovillari-ban 12 polgári személy meghalt és 70 megsebesült. A legutóbbi Miláno elleni támadás áldozatai közül eddig 193 halottat és 1069 sebesültet számláltak meg.

Messina hadi fontosságú berendezéseit elpusztították

Berlin. (Rador). Mielőtt az európai erőd külső bástyáját jelenlésszicíliaiból az utolsó német és olasz csapatokat kivonták, Messina városának és kikötőjének katonai szempontból fontos valamennyi berendezését elpusztították.

A SZICILIAI ERŐVISZONYOK

Berlin. (Rador). Annak a műveletnek összehasonlíthatatlan sikere, amely kedden reggel fejeződött be s amely lehetővé tette, hogy valamennyi Szicília-ban harcoló német és olasz katona, fegy-

verekkel, szállító eszközökkel és hadianyaggal az európai szárazföldre jusson, még jobban nyilvánvaló, ha a gyege német és olasz erőkkel szemben álló ellenséges egységeket vesszük tekintetbe. A szigeten 10 páncélos hadosztály, 18 gyalogos hadosztály, 1 tengerészeti partraszállási hadosztály és 2 ejtőernyős hadosztály volt az angolszászok részéről. Légierőjük 1600 vadászgépből, 650 kétmotoros, 350 négymotoros gépből és 800 különleges gépből állott. A harcokat még

Bcsatahajójuk, 2 repülőgép-anyahajójuk, 18—20 cirkálójuk, 85 torpedórombolójuk és 10 hadosztály partraszállítógépjük elégséges szállítóhajó-flotta (amogatta — fejeződik be a berlini jelenés. Berlin. (Rador). A szicíliai hídfőért

Tribuna: A románoknak az egyik legfontosabb feladat jutott: a kubáni hídfő megőrzése

Róma. (Rador). A legutóbbi kubáni harcokkal kapcsolatosan, amelyekben a román egységek hat napon és éjszakán át egyfolytában küzdöttek, a római Tribuna című lap vezércikkét közöl és miután beszámol a román csapatoknak a keleti arcvonalon való eddigi szerepéről, a többi között a következőket írja:

— Mihai király katonái ez idő alatt

„Az eddiginél súlyosabb harcok várhatók“

Amszterdam. (Rador). A német távirati iroda jelenti: James Byrnes, az északamerikai moszói hívtal főnöke rádióbeszédet mondott és ennek során kijelentette, hogy „az Egyesült Államok elnöke részéről felhatalmazása van annak kijelentésére, hogy véleménye szerint az eddiginél súlyosabb harcok várhatók. Semmi sem jogosít fel arra a hiedelemre, hogy a siker közel van.“

BOMBATÁMADÁS

PARIZS KÖRNYÉKE ELLEN Párizs. (Rador). A Stefani iroda

olyan vítérségről és elszántságról tettek tanúságot, amely az ellenség esodálatát váltotta ki. A románok az első naptól kezdve az első vonalban vannak. Abban a nagy offenzívában, amelyet az oroszok a Ladoga-tóól a Fekete-tengerig elindítottak, a románoknak az egyik legfontosabb feladat jutott: a kubáni hídfő megőrzése.

olyan vítérségről és elszántságról tettek tanúságot, amely az ellenség esodálatát váltotta ki. A románok az első naptól kezdve az első vonalban vannak. Abban a nagy offenzívában, amelyet az oroszok a Ladoga-tóól a Fekete-tengerig elindítottak, a románoknak az egyik legfontosabb feladat jutott: a kubáni hídfő megőrzése.

jelenti: Kedden fényes nappal angol-amerikai légi kötelékek támadást intéztek Párizs környéke ellen. Főleg az északnyugati külső városnegyedek, Le Bourget, Saint Quentin és Saint Denis, szenvedtek kárt.

A kiünő látási viszonyok ellenére az ellenséges repülőgépek a munkásnegyedek házaira dobtak bombákat s a polgári lakosság körében több áldozatot okoztak. A támadásnak a házak romjaitól eltemetett áldozatain kívül mintegy 100 halálos és 180 sebesült áldozata van.

A heves légharító tűzben több ellenséges repülőgép elpusztult.

Párizs. (Rador). A német távirati iroda jelenti, hogy a Párizs ellen intézett legutóbbi légtámadás áldozatainak száma sajkóközlések szerint 100-ra emelkedett.

LESZÁLLASRA KÉNYSZERÍTETT AMERIKAI REPÜLŐGÉPEK

Bern. (Rador). A Stefani iroda jelenti: Kedden a kora délutáni órákban a konstanzi-tó német partvidéke felett megjelent angol-amerikai repülőgépek miatt légi riadó, rendeltek el. A légvédelmi tűzértség két négymotoros amerikai gépet a német területől való eltávolításra kényszerítette. A svájci légitérbe jutott két gépet két svájci repülőgép üldözőbe vette és leszállásra kényszerítette. A két négymotoros gépet a svájci hatóságok lefoglalták, míg tíz főnyi legénységét internálták.

A NORVÉGIAI NEMET CSAPATOK JELENTŐS ERŐSÍTÉST KAPTAK

Stockholm. Svéd lapok véleménye szerint Németország helyzete ma erősebb Norvégiában, mint eddig. A német katonák szabadságolását megszüntették, ami a svédországi német átmenő forgalom megszűnésére vezethető vissza. Az a körülmény, hogy a németek az iskolákat is igénybe vették katonai célokra, arra enged következtetni, hogy a norvégiai német csapatok jelentős erősítéseket kaptak.

MEGSZÜNİK A FRANKFURTER ZEITUNG. (DNB). A Majna menti Frankfurtban megjelenő és 87. évfolyamában lévő Frankfurter Zeitung rövid közleményben bejelentette, hogy 1943. augusztus 31-én megszűnési megjelensét.

SPANYOLORSZÁGNAK FEJLESZTENIE KELL HAJÓHADÁT. (Madrid.) Franco tábornagy, spanyol államfő egy új tengerészeti akadémia felavatásán beszédet mondott, amelyben kifejtette, hogy Spanyolországnak, tekintettel arra, hogy nagy gyarmatai vannak, fejlesztenie kell flottáját.

UJBÓL FELEPÍTIK A VIIPURI TARTOMÁNY TEMPLOMAIT. (Helsinki.) A finnországi Viipuri-tartományban a háboru alatt 50 templom pusztult el. Viipuriban romokban hever a székesegyház és a püspöki palota is. A napokban visszaérkezett több évi távollét után a viipuri püspök, hogy megkezdje a templomok újjáépítésével kapcsolatos teendőket. Az istentiszteleteket egyelőre ideiglenes helyiségekben, vagy a szabad ég alatt tartják.

SEPTEMBERBEN LESZNEK AZ IRAKI VÁLASZTÁSOK. (Erzerum.) Az iraki belügyminiszter közölte a prefektusokkal, hogy a választásokat szeptember végén tartják meg. A választói jegyzékek összeállítása a tavalyi népszámlálás adatai alapján történik. (Rador.)

FRANCIA-MAROKKÓ ÉS ALGERIA NYUGATI RÉSE AMERIKAI ERDEKÖVEZET LESZ. (Vichy.) Egyes amerikai kijelentésekkel kapcsolatban, amelyek a marokkói szultán számára hangzottak el olyan értelemben, hogy a francia védnökséget amerikai védnökséggel helyettesítik, a francia hivatalos távirati ügynökség, az OFI a következőket közli: Miután Roosevelt elnök a marokkói szultánt meghívta Washingtonba, a marokkói angol és amerikai hatóságok több algériai törzsfőt helyeztek szabadlábra, elrendeljen meg Ugiában a szultán előtt jelenjenek meg. Nyilvánvaló, hogy az amerikaiaknak a szándéka, hogy a befolyásuk alatt álló törzsfők segítségével növeljék az Egyesült Államok befolyási körét Észak-Afrikában. Mindebből az következik, — fejezi be jelentését az OFI-ügynökség, — hogy Francia-Marokkó és Algéria nyugati része, vagyis Orán közigazgatási terület a jövőben amerikai érdekövezet lesz, míg Észak-Afrika többi része, beleértve Tangert is, az angolok érdekerületéhez fog tartozni. (Rador.)

MUNKASZTAGOKBA SOROZZÁK A PORTUGALIAI ZAVARKELTŐKET. (Lisszabon.) Az elfogott lisszaboni zavaroktól kihallgatásukat folytatják. Néhányan közülük beismerték, hogy munkabeszüntetések céljaira pénzt kaptak. A látóik legnagyobb részét munkasztagokba osztják majd be. (Stefani.)

KULTURÁLIS EGYEZMÉNY EGYIPTOM ÉS IRÁK KÖZÖTT. (Kairó.) Egyiptom és Irák kulturális bizottságai több napos tárgyalás után kulturális egyezményt kötöttek. Az egyezmény kimondja, hogy a két arab államban azonos tanítási és nevelési módszereket alkalmaznak. Remélik, hogy ezt a kulturális egyezményt kiterjesztik a többi arab államra is. (DNB.)

PORTORICO FÜGGETLENSÉGÉT KÉRTE. (Madrid.) San Juanból érkezett jelentés szerint Portorico lakossága ismét kérte az Egyesült Államoktól függetlenségének megadását. Az ugynevezett „függetlenségi kongresszus“ ülésén egyhangúlag megszavazták a függetlenségi javaslatot. (DNB.)

A politikai arcvonal

A szövetségesek nem tágtának Olaszországot érintő céljaiktól

Bern. (Rador). A német távirati iroda jelenti: A Daily Mail diplomáciai szerkesztője azt írja, hogy a szövetségesek el vannak határozva arra, hogy Olaszországot érintő eredeti céljukól nem térnek el. Eppen ezért majdnem

Az angol és amerikai vezérkar visszautasította Róma nyílt várossá való nyilvánítását

Stockholm. (Europress). Londoni diplomáciai körökben az a vélemény alakult ki, hogy Churchill és Roosevelt quebeci értekezletén tisztázzák majd Rómának nyílt várossá való nyilvánítását is. Az angol és amerikai katonai vezetők a quebeci előkészítő tárgyalásokon már foglalkoztak ezzel a kérdéssel. Amerikai és angol hírügynökségek értesülése szerint a szövetséges vezérkar visszautasította a Róma nyílt várossá való nyilvánításra vonatkozó előterjesztést. Az erre vonatkozó kérést a szövetséges katonai vezetők szerint csak akkor fogadják el, ha Badoglio hozzájárul a feltételeknélküli megadásához.

Svéd lapértesülések szerint Lon-

Roosevelt megérkezett Quebecbe

Amszterdam. (Rador). A német távirati iroda, a DNB jelenti: A brit hírközvetítő szolgálat közölte, hogy Roosevelt elnök megérkezett Quebecbe. Roosevelt kíséretében van Harry Hopkins, valamint Early, az elnök személyi titkára.

AZ ANGOL TÁJÉKOZTATÁSI MINISZTER QUEBECBEN

Amszterdam. (Rador). A német távirati iroda az angol hírszolgálati ügynökség nyomán jelenti, hogy Brendan Braeken angol tájékoztatási miniszter Quebecbe utazik, hogy résztvegyen Churchill és Roosevelt tanácskozásán.

QUEBECBEN HIANYOSAN TAJÉKOZTATJÁK A SAJTÓT — PANASZOLJA A DAILY MAIL KÜLÖNTUDÓSÍTÓJA

Stockholm. (Rador). A Nemzetközi Sajtótudósító jelenti: A Daily Mail című londoni lap quebeci munkatársa megállapítja, hogy mintegy százharminc angol, északamerikai és kanadai újságíró tartózkodik Quebecben az ott folyó szövetséges értekezlet alkalmából. Az újságírókat elkérettelemítette az a körülmény, hogy ugyszólván nem is közölhetnek lapjaikkal. Az értekezleten nagy a titkolódzás; az újságírók

biztos, hogy nem fogadják el az olasz kormánynak azt az óháját, hogy Rómát nyílt várossá elismerjék, csak akkor, ha kézs tárgyalni Olaszország fegyverletéről is — fejezi be cikkét az angol lap.

donban azzal érvelnek, hogy az 1907 évi hági megállapodás csak védtelen városokra vonatkozik, oly városokra, melyek hajlandók a megadásra. Róma viszont — mondják Londonban — még akkor sem tekinthető védtelen városnak, ha eltávolítják onnan a kormány-szerveket és a katonai berendezéseket.

HULL NEM FOGLAL ÁLLÁST

Washington. (Europress). Cordell Hull, az Egyesült Államok külügyi államtitkára a legutóbbi sajtóértekezleten kijelentette, hogy eddig még nem kapott hivatalos értesítést arról, hogy Rómát nyílt várossá nyilvánították. Hull egyébként ez ügyben nem volt hajlandó állásfoglalásra.

munkája amilyen fáradságos, éppen olyan meddő is. Tényekről nem esik szó, csak ellenőrizhetetlen találgatások, siaptalan híresztelések keringenek. Az a néhány részlet, mely az értekezletről kiszivárgott, nincs összefüggésben a folyamatban lévő megbeszélésekkel. Bár az újságírók különleges engedéllyel rendelkeznek, a Frontenac palotába — ahol a tanácskozásokat tartják — nem juthatnak be és nem léphetnek érintkezésbe az egyes küldöttségekkel.

A továbbiakban a Daily Mail Quebecbe küldött különtudósítója megállapítja, hogy

Popolo di Roma: A forradalom Itáliában vagy Európában a Szovjet malmára hajtáná a vizet

Róma. (Rador). A német távirati iroda jelenti: Megállapítván, hogy az angolok és az amerikaiak katonai szempontból a legesekélyebb jelentőséggel sem bíró városokat és falvakat bombázva terror-céloká kövegnék, a Popolo di Roma című olasz lap kijelenti, hogy Olaszországban semmiféle forradalom sem fog kiörni, mely árthatna Itália érdekeinek vagy az európai ügynek.

— Ha az angolok és amerikaiak Olaszország erkölcsi összeomlásában s

újságírók szempontból a quebeci értekezlet abban különbözik a washingtoni, a casablancai és az atlantióceáni találkozóktól, hogy a sajtó képviselőit nagyon hiányosan tájékoztatják.

Mind Ezeket a kellemetlen meglepetéseket az újságírók szempontjából tetézi az a tény, hogy Sztalin nem vesz részt és nem is képviselteti magát a találkozóon.

A WILHELMSTRASSE VÉLEMÉNYE

Berlin. (Transkontinentpress). Azzal a visszahatással foglalkozva, amelyet a Tass-ügynökség jelentése váltott ki a szövetségeseknél, Sztalinnak a quebeci értekezletről való távollmaradásával kapcsolatban, a Wilhelmstrassen kijelentik: A szövetséges magyarázatok nagyrésze azt a tényt emeli ki, hogy nincsenek komoly eltérések a szovjet kormány és a szövetségesek között. Milyen messzire megy a politikai együttműködés Moszkva és a szövetségesek között, illetve mennyi engedményt tesznek a szövetségesek Moszkva kívánságaival szemben, ez látható a „Nineteenth Century“ egy cikkéből is, amelyben megállapítják, hogy Anglia számolva a Szovjet kívánságaival, most elhanyagolja Lengyelországot és Jugoszláviát, pedig ezelőtt megtiszteltetésnek tartotta, hogy ezen államok függetlenségét érdekében közbenjárhatott.

TOVÁBBI ELÉNK DIPLOMÁCIAI TEVÉKENYSÉG A VATIKÁNBAN

Vatikánváros. A Vatikánban továbbra is élénk diplomáciai tevékenység figyelhető meg. Borgongini Duca, a Szentsek olaszországi nunciusa gyakran tesz jelentést XII. Pius pápának, akit egyébként Maglione bíboros-államtitkár és Montini, valamint Tardini vatikáni helyettes államtitkárok is állandóan tájékoztatnak a helyzetről.

a Badoglio-kormány ellen való lázadásban reménykednek — amit az angol sajtó nyíltan sürget, — az ily óhaj csak azzal magyarázható, hogy a szovjet szövetséges malmára akarják hajtani a vizet, — állapítja meg a Popolo di Roma, majd a következőket írja:

— A forradalom Olaszországban vagy az európai földrészen csakis bolszevista forradalom lehetne, mely a Szovjetnek, illetve Sztalinnak kedvezne.

A Déli Hirlap gazdasági és jogi figyelője

Főmunkatársak:

CSAKÁNY BELA dr.
és
TARÁTS LAJOS dr.

23

Az eddig érvényben volt törvényes rendelkezések alapján több ízben kétség merült fel az iránt, hogy a katonai szolgálatot teljesítő személy szolgálati idején történő bér-, illetve fizetésemelés polgári munkahelyén vonatkozik-e rá is. Az előforduló méltánytalanságokat, most kiküszöbölték, kimondván, hogy a mozgósított és katonai összpontosításra lévő, vagy hadimunkára kirendelt személy (recluzionat pentru lucru) éppen úgy részesül az illetmény-emelésben, mint-ha katonai szolgálatot nem teljesítene. A módosító rendelet törvényt a Figyelő más részében ismertetjük. (M. O. 1943 VIII. 10., 512. számú rendelet törvény.)

Íde sorakozik az országos ár-kormánybiztosságnak az a rendelete, amely leszögezi, hogy a múltban kiadott intézkedéssel ellentétben ezután a kirakatban elhelyezett árut is el kell adni, ha a kérdéses cikkből az illet helyiségében már nincs. Eddig ugyanis az volt a helyzet, hogy a kirakatba tett árut a kereskedő nem volt köteles eladni és nem is adhatta el.

A házfogyasztás újabb szabályozásáról intézkedik a katonai és polgári ellátási államtitkárságnak a rendelete. A rendelet úgy szól, hogy augusztus 16-tól kezdve a marha-, sertés- és juhhus fogyasztása hetenként négyszer — kedden, csütörtökön, szombaton és vasárnap — szabad. A hét többi napján a fogyasztó helyiségek semmiféle friss vagy konzervált húst nem szolgálhatnak ki vagy adhatnak el, a felvágotton és füstölt szalonnán kívül. A hal és szárnyas fogyasztására a rendelet nem vonatkozik. Marha, sertés és juh vágása hetenként háromszor lehetséges. (M. O. 1943 VIII. 14., 1339. számú rendelet.)

A jelentős számú állami érdekű való ingatlan kiséjézés véghérvitelének gyorsítására a kiséjézési törvény több szakaszát módosították. Elsősorban — mint a rendelet törvény indokolása megjegyzi — meghatározott azokat az eseteket, amelyekben közérdekű a kiséjézés elrendelhető. Minden más esetben közérdekű kiséjézés csak államvezetői kézzel mondható ki. Tovább gyorsították az eddigi gyorsított kiséjézési eljárás, anélkül azonban, — állapítja meg ismét az indokolás, — hogy ezzel a méltányos kértalánkat elvét feladnák. (M. O. 1943 VIII. 12., 619. számú rendelet törvény.)

A katonai és polgári ellátási államtitkárság ellenőrző közegei megállapították, hogy olyan barna és fehér kenyér is van forgalomban, amely nem a törvényes kiírású lisztből készült. Ennek megakadályozására az államtitkárság közölte, hogy pénzbírsággal sújtják és táborba utalják azt a személyt, aki nem a törvényes kiírású lisztből készült kenyeret, illetve ilyen kenyeret elad. (M. O. 1943 VIII. 14., 544. P. P. számú közlemény.)

A mezőgazdaság körébe vég a főhivatalos távirati horda továbbította rendelt, amely szerint a mezőgazdasági és dnyezetmentű válogatott rozs-, árpa- és zabmag mentesül a fogyasztási célt szolgáló rekvizálás alól. A fajsúlyt csak akkor ismerik el ilyenek, ha az illetékes mezőgazdasági kamara erről bizonylatot állít ki.

A munkügyi minisztérium arra kötelezte az iparosokat, akár munkaadók, akár munkavállalók, hogy összeharagú végzett jelentkezőnek az illetékes munkakamarnál. A jelentkezési határidő, mint arról már megemlékeztünk, ma, augusztus 19-én jár le. A katonai szolgálatot teljesítő iparosok kivételével minden iparosnak — a zsidó iparosnak is — kellett jelentkeznie. (Universul, 1943 VIII. 13., 219. szám.)

A külföldi állampolgársága munkavállalók után fizetendő illeték összegét rendelet törvénnyel a kétszeresére emelték. (M. O. 1943 VIII. 12., 520. számú rendelet törvény.)

Az 5 százalékos illeték-bélyeg felhasználá-

A munkaviszonyra vonatkozó fontosabb jogszabályok

Ismeretűi CSAKÁNY BELA dr.

(Második közlemény)

A munkaszerződésben nem köthető ki pénálé a szerződésben megszabott kötelezettségek nem teljesítésének esetére.

A vállalat munkaszabályzatának megszégéséért a munkaadó szabhat ki ugyan bírságot, ez azonban a napi fizetés egy tizedét nem haladhatja meg. Az összes bírságok pedig nem tehetnek ki többet, mint a mindenkor kifizetendő összegnek egy tizedét. A bírságokat a munkaadó nem fordíthatja saját hasznára hanem a belőlük befolyó összegeket a vállalat alkalmazottainak javára társadalmi, egészségügyi, vagy nevelési célokra kell fordítania. Minden vállalat az ellenfétes megállapodás semmis. Minden vállalat a ki-rójt bírságokat külön könyvbe köteles bevezetni s a bírságok hovatfordítását is feltüntetni. Ez a könyv a munkügyi minisztérium ellenőrző szerveinek rendelkezésére áll.

A kereskedelmi és ipari alkalmazott sem saját számlájára, sem más számára nem folytathat oly kereskedelmet, vagy nem köthet oly ügyleteket, amelyek annak a vállalatnak üzletkörébe vágnak, melynek szolgálatában áll. E tilalom át-hágása a munkaadót a munkaszerződés felbontására jogosítja fel. E mellett az alkalmazottól kártérítést is igényelhet.

Semmis minden oly megállapodás, melynek értelmében az alkalmazott munkaadójával szemben arra köteleznék mag-gát, hogy állásából való kilépése után nem folytatja oly foglalkozást, amely munkaadóját foglalkozásához hasonlóan lenne. Semmis az olyan megállapodás is, hogy ily foglalkozást az üzleti verseny elkerülése végett az alkalmazott csak bizonyos, érdekeire káros feltételek mellett tizhet, amelyek volt munkaadójával szemben hátrányos helyzetbe hozzák.

Az általános jogszabályoktól eltérően a háború idejére nehéz munkára már 16 éves kiskorúak is alkalmazhatók. Tizen-nyolc éven felüli nők ugyancsak a hábo-rú idejére éjjeli munkára alkalmazhatók. Kivétel a várandós nők jelentenek, vala-mint azok az anyák, akiknek gyermekei öt évnél fiatalabbak. A háború idejére oly munkavállalók is alkalmazhatók, akiknek nincs meg az ipartörvényben megszabott törvényes képesítésk.

Azok a vállalatok, amelyeknek több mint 50 alkalmazottjuk van, kötelesek alkalmazottaiknak és ezek családtagjainak közszükségleti cikkeivel való ellátás-áról gondoskodni, s e célból az igénylést a megyei közellátási hivatalnak kellő időben bejelenteni.

A 2000 alkalmazottnál többet foglal-

koztató vállalatok saját közellátási szer-vezetet kötelesek létesíteni s az elsőren-dű közszükségleti cikkeket e szervezet utján önköltségi áron alkalmazottaik-hoz eljuttatni. E vállalatok igényeinek kielégítéséről a katonai és polgári ellá-tási államtitkárság gondoskodik.

A munkügyi minisztérium kötelez-heti azokat a vállalatokat, melyeknek szolgálatában több mint 25 alkalmazott van, hogy alkalmazottaik számára étke-zőket létesítsenek.

A hivatalos lap 1941 szeptember 25-i, 218. számában megjelent rendelet törvény külön intézkedéseket tartalmaz a milita-rizált vállalatok alkalmazottjaival szem-ben alkalmazható fegyelmi intézkedésekről. A militarizált vállalatok katonai pa-rancsnoksága belső ügyrendben szabá-lyozhatja a fegyelmi kérdéseket. A ki-hágásokat az esetek súlyosságához ké-pest figyelmeztetéssel, dorgálással, fel-függesztéssel, vagy kizárással büntethet-ik. A végleges kizárással sújtott s en-nek következtében a szolgálatból elbo-csátott alkalmazottak más vállalat nem veheti fel szolgálatába.

4. A fizetés

A munkaadó köteles a megállapított fizetés alkalmazottjának kifizetni. A munkának teljes egészében természetben való díjazása tilos. A természetben való szolgáltatmányokat külön kell kikömi. Fizetés gyanánt a haszonban való részesedés is kiköthető.

A fizetés a munkaszerződésben meg-állapított időpontban fizetendő. Ily meg-állapodás hiányában a napibéresek fizetése legalább havonként kétszer, 15 napú időközökben adandó ki. Minden más al-kalmazott fizetése legalább havonta folyósítandó. A darabszám szerint való munkabér a munka elvégzése után azonnal kifizetendő. Ha a munka elvégzése két hétnél többet vesz igénybe, a fizetés időpontját a felek állapítják meg, min-denestre 15 naponként a munkavállalónak előleget kell adnia s a teljes összeget legkésőbb a munka átadásától számított 15 napon belül köteles kiegyenlíteni.

A fizetés nem folyósítható oly időben, amikor a munkavállalónak a törvény, szabályrendelet, megállapodás, avagy a helyi szokások értelmében pihenésre van joga. A fizetés a vállalat helyiségében folyósítandó.

Ha a fizetés a végzett munka mennyi-sége vagy minősége szerint számítják, az alkalmazottak személyesen vagy megbí-zottjuk utján a fizetés kiszámításának helyességét ellenőrizhetik. A munkások fizetése legfeljebb egyötöd részig, tisztv-selők fizetése egyharmad részig foglal-ható le. Ezen felül letiltás csak tartás-díj-követeléséért foganaosítható, leg-feljebb a fizetés felerészének erejéig.

A munkaadónak a munkavállalóval szemben fennálló valamely követelese a fizetés címen járó haszonrészesedésbe nem számítható be. A fizetés-előlegek a fizetendő összes egy tizedének erejéig le-vonhatók. A folyamatban lévő darab-számú a végzett munkákra adott előlegek teljes egészükben levonásba helyezhetők. A munkák vásárolta szerszámokra adott előlegek a fizetések egy ötödének erejéig vonhatók le.

A biztosíték céljára történt levonások

Módosították a hadbavonultak illetményeiről intézkedő törvényt

A hadbavonultak, összpontosítottak és rekviráltak illetményeit tudvalevőleg az 1941. évi július 30-án közzétett és ugyan-azon év szeptember 3-án módosított tör-vény 25. és 26. szakasza szabályozta. A 25. szakasz szövege a folyó évi augusztus 10-én közzétett újabb módosítással ném-ileg megváltozott. Ezek szerint a ma-gánvállalatok és magánintézmények nyugdíjait és alkalmazottait, ha a le-génységi állományhoz tartoznak, a kö-vetkező illetményre tarthatnak jogot:

- a) A nyugdíjasok bevonulása egész tartama alatt teljes nyugdíjukat élvezik;
- b) az alkalmazottak viszont bevonulá-suk első hónapjában teljes, azontul pe-dig bevonulásuk teljes idejére féltizedt kapnak.

Azok a családi segítékek, melyeket a vállalatok bármilyen címen nyújtanak alkalmazottaiknak és nyugdíjasaiknak, a bevonulás egész tartamára teljes össze-gükben fizetendők.

Ha az ár-kormánybiztos bizonyos bé-reket vagy nyugdíjakat rendeleti uton felelmei, ugy a bevonultak fizetését is ez-zel azonosan kell növelni.

Ha a bevonulás ideje alatt a vállalat saját kezdeményezésére emeli a béreket, s miután annak határát az ár-kormány-biztos megszabta, ugy a bevonultak fizet-ését vagy nyugdíját is fel kell emelni. Nevezetesen, ha a fizetésemelés egyfor-ma volt, ugy a szaporulattal, viszont ha fizetési csoportok szerint történt, ugy annak a csoportnak nyújtott fizetés-emelésnek a közeparányosát kell alapul venni, amely csoportba a bevonult tar-tozik.

Amint látjuk, a 25-ik szakasz új mó-dosítása a vállalatok nyugdíjasainak be-

vonulásuk egész idejére teljes fizetésű-ket biztosítja, holott az előző törvény be-vonulásuk második hónapjától kezdve, csak fizetésük felének élvezésére jogosi-totta őket, mint ahogy általában a bevo-nult alkalmazottaknál szabály volt. Ez az előny, azonban kizárólag a nyugdíja-sok élvezik, az alkalmazottakra nézve a régi rendelkezések maradtak érvényben.

A második újítás az, hogy az alkalm-a-zottak és nyugdíjasok bevonulásuk egész tartamára igényt tarthatnak a gyerme-keik után járó törvényes családi pótlék élvezésére, valamint mind a hivatalosan, mind a vállalat szabad kezde-ményezéséből megállapított valamennyi fizetésemelésre.

Változatlan maradt a szóbanforgó sza-kasz további intézkedése, nevezetesen, hogy az illetményeket a katonai egysé-gek fizetik ki a vállalatok terhére. Ebből a célból a bevonultak kötelesek csapat-tesztelőknek átadni vállalatuk tanúsít-ványát arról, hogy ott mennyi tiszta fize-tést vagy nyugdíjat kaptak.

Ha az alkalmazott vagy nyugdíjas a külföldi törvényben kihirdetett állami se-gélyt választja, akkor a nyugdíj vagy fizetés az álamé.

Teljes egészében változatlan maradt a törvény következő, 26-ik szakasza. E szer-int a legénységi állományhoz tartozó bevonultak illetményeit csak akkor kö-telesek a munkaadók fedezni, ha ottál több alkalmazott van és a vállalatuk ténylegesen fennáll. Ez a szakasz egyé-b-ként azt is megszabja, hogy ha a bevo-nultnak családja van, akkor az illetmény a családnak folyósítandó.

A törvény többi intézkedése változat-lan maradt. (*)

lása terén előforduló visszatérés megaka-dályozására a pénzügyminisztérium figyel-meztette az érdekelteket, hogy a bélyegék egymásra ragasztása kihágás s a törvény 43. szakasza 2000 lejtől 100.000 lejtig terjedő bírsággal sújtja. Hogy a bélyeg felra-gasztására rendelkezésre álló helyet a jegy-zéken vagy számlán ki lehessen használni, a pénzügyminisztérium azt ajánlja, hogy az érdekeltek ne csak a legkisebb értékű bélye-

gekben használják. Az 5 százalékos bé-lyegyet árusító adóhivatalok ilyen értele-men utasítást kaptak. (Universul, 1943 VIII. 13., 219. szám.)

Az országos ár-kormánybiztosság a héten a cserzett bőrre (M. O. 1943 VIII. 9., 249. számú rendelet), a takarmányfélékre (M. O. 1943 VIII. 13., 253. számú rendelet) és a kutyabőrre (M. O. 1943 VIII. 12., 251. szá-mú rendelet) állapított meg új eladási il-

letve átvétel árát; ugyanezektől új ár lett a sónak is (M. O. 1943 VIII. 12., 577. számú minisztertanácsi napló.)

A munkügyi minisztérium Timisoara Temesvár, Resita-Resicabánya, Lugoj-Lugos, Oaranebes-Karanebes (M. O. 1943 VIII. 12., 39.928. számú rendelet) és Medias-Medgyes (M. O. 1943 VIII. 12., 41.038. szá-mú rendelet) üzleti záróját változtatta meg. (p. j.)

A Déli Hírlap gazdasági és jogi figyelője

(Folytatás a 3-ik oldalról)

A mindenkor kifizetésre kerülő összegek egy tizedénél többre nem rughatnak.

A hármilyen címen való levonások együttesen a kifizetendő összeg egy harmadát nem haladhatják meg.

Az alkalmazotktól belépésük alkalmával biztosíték fejében kért összeg a munkaadó által, ezek nevére, a letéti pénztárnál, letétbe helyezendő. A letéti elismervény a munkakamarához nyújtandó be.

A fizetésből a munkaadó a munkaeszközök természetes kopása vagy rongálódása címén semmiféle levonást nem végezhet. A munkavállaló mulasztása miatt a munkaadónak okozott kárt a munkaadó a letéti biztosíték összegére érvényesítheti. A kár összegét a munkaadó felügyelőség jegyzőkönyvében állapítja meg s a jegyzőkönyv alapján a munkaadó kérheti a munkabíróaságtól a megfelelő összegnek a letétbe helyezett összeg terhére való kiutalását. Ha a munkavállaló ily biztosítékot nem helyezett letétbe, a munkaadó a maga kárlényét törvény rendes útján érvényesítheti a munkavállaló ellen.

Mint az élet annyi más terén, a fizetések terén is kormányhatósági intézkedések korlátozzák a felek megegyezési lehetőségeit. A hivatalos lap 1941 október 4-i számában megjelent 871. számú törvény kimondotta, hogy a fizetések nem nem haladhatják meg az 1941 szeptember 1-én törvényesen fizetett összegeket. E törvényt az 1943 május 1-én életbe lépett új szabotázstörvény hatályon kívül helyezte ugyan, de a nemzetgazdasági miniszter már az új szabotázstörvény alapján hozott 1943 június 10-i, 198. számú, a hivatalos lap 1943 július 12-i, 135. számában közzét rendeletével ismételt kimondotta, hogy a kereskedelmi és ipari alkalmazotjak (tisztviselők és munkások) fizetése csak az ár-kormánybiztoság előzetes engedélye alapján emelhető. E rendelet következtében az előzetes engedély nélkül történő fizetésemelés a szabotázstörvény alapján büntetendő cselekmény.

(Folytatjuk)

A legújabb pénzügyi rendelkezések

1. Milyen kisipari munka mentes a munkavállalási szerződés 1.7 százalékos bélyegilletéke alól?

A pénzügyminisztérium 1943 június 8-án kiadott 404.356 szám alatt elrendelte, hogy a 100.000 lej adóköteles, tiszta jövedelem után adózó kisiparosok abban az esetben mentesek a munkavállalási szerződés 1.7 százalékos bélyegilletéke alól, ha a szerződés értéke a 10.000 lej meg nem haladja.

Ezzel a rendelkezéssel kapcsolatban felmerült az a kérdés, vajjon a mentesség új meghatározása folytán érvényben van-e még a pénzügyminisztériumnak 1937 július 16-án kiadott 127.381 számú körrendelete? Az említett rendelet kimondotta, hogy a szerződési bélyegilleték leróvása csak akkor kötelező, ha a megrendelés előzetes megállapodás alapján történik, s amikorra a megállapodás felek egymással különféle előnyök nyújtása vagy szolgáltatás elvégzése tekintetében egyeznek meg; nem lehet azonban kiterjeszteni — mondja e körrendelet — a munkavállalási szerződés fogalmát oly munka elvégzésére, amely a mindennapi szükségletek kielégítését szolgálja. Végezetül ez a rendelet felhívja a pénzügyi közegek figyelmét arra, hogy ne követeljék e bélyegilleték leróását oly esetekben, amikor a végzett munka jelentéktelen rendelés tárgya s a napi szükséglet jelleget bír.

Kisiparosaink jól jönnék, ha azoknak a kartásainknak a védelmére, akiket történetesen 100.000 lejben felül adóztak meg, kérelmeznék a minisztériumtól, hogy az ismételt régebbi körrendelet érvényét egy újabb rendelkezéssel erősítse meg.

Egyébként a jelenlegi rendelet azok-

nak a fuvarosoknak helyi fuvarozásait is mentesíti az 1.7 százalékos szerződési bélyegilleték alól, akik e fuvarozást alkalmilag, saját munkájukkal és járműikkel végzik, feltéve, hogy a fuvarozás értéke 10.000 lejnél nem nagyobb.

2. Új üzletek adómentesítése

Tudvalévő, hogy az egyes adótörvény 38. szakasza működés első esztendejében felével, második esztendejében pedig harmadrésével mérsékli annak az újonnan létesült kereskedelmi vagy ipari vállalatnak az adóját, amelynek saját vagy idegen tőkéje a 25 milliót meg nem haladja.

A pénzügyminisztériumnak május 1-én kiadott 251.458 számú körrendelete leszögezi, hogy új vállalatnak az a vállalat számít, amely azelőtt semminemű formában nem létezett. Nem lehet tehát új vállalatnak tekinteni a másoktól átvett vállalatot, ami tulajdonképpen csak egy régi vállalat folytatásának számít. Nem lehet új vállalatról szó akkor sem, ha egy vállalkozó megszűnt üzletével azonos, vagy ahhoz hasonló üzletet nyit egy év leforgásán belül.

A rendelet azt is kimondja, hogy a mentesség csak az 1943 április 1. után létesült új kereskedelmi és iparvállalatokra vonatkozik.

3. A felszámoló társulatok adómentesítése

A pénzügyminisztérium május 27-én kelt 253.451 számú körrendelete útján a felszámoló társulatok jövedelmezőségi kulcsát a folyó pénzügyi évre is ötven százalékra szállította le.

Kérdezzon — mi felelünk

SZ. GY. DUMBRAVENI-ERZSÉBETVÁROS. A lakóhelyén kívül felvő birtokán termelt gabona hazaszállítására annak a községnek az előjárósága ad engedélyt, melynek határában a gabona termelt és amelynek természetességét a jelzett gabonamennyiséget bejegyezték. A termésről különben az illető községi előjáróság természetbizonyítványt állít ki, mely igazolja tulajdonjogát.

K. M. ARAD. Kérdésére mi csak jogász véleményét adhatunk. E szerint ön nem köteles az adásvétel tárgyát képező ingatlan csupán egy részét átvenni. Amennyiben az eladó nem tudja az egész ingatlan rendelkezésére bocsájtani úgy ön jogosítva van a vételtől elállani és kártérítési igénygel fellépni. A folyamatba tett biniúgyi eljárás gyorsítására rajnos tanácsot nem adhatunk. Ügyvédjének a feladata, hogy az alakítások

ponctos megtartásával, amennyiben az a mai időkben lehetséges, az eljárás lefolytatását segítsse.

V. L. LUGOJ-LUGOS. Számításunk szerint adósa hátrálékos részletek fejében tartozik önnek 4980 lej megfizetni. Az ezután esedékes felévi részletek egyenként 1903 lej lesznek ki.

Határidő napló

AUGUSZTUS 20:

A rézből vert 10 és 20 lejes érmék forgalmi érvénye lejár.

AUGUSZTUS 23:

Lepecsételetlen képes levelezőlapok eddig a napig árusíthatók.

AUGUSZTUS 31:

Rézből vert 5 lejes érmék forgalmi érvénye lejár.

Aug. 20. péntek
R. kat.: Szt. István
Protest.: István
Ortodox: Barnát.

Napkelte: 5 ó és 2
Napny.: 19 ó 4 p
A nappal hossza:
14 óra és 4 perc.

A Déli Hírlap megjelenik minden nap a vasárnapokat és ünnepnapokat követő napok kivételével. Timișoara-Temesvári szerkesztőség és kiadóhivatal: L. Piata Brătianu 3. Telefon: szerkesztőség 50-78, kiadóhivatal 28-10.

Előfizetési ár a lap hához való kézbesítésével vagy postán küldve: egy hónapra 140 lej, három hónapra 400 lej. Egyes szám ára 5 lej.

Az adósok előfizetéseik, kiutalásai és felszámolások Beclama kiadóirodájában, Mehara-utca 6. Telefon: 17-11.

— ELŐFIZETŐINKHEZ! Felhívjuk hátrálékos előfizetőinket, hogy jartozásait, e hó 20-ig rendezzék, mert különben a lap további küldését megszüntetjük. Ez annál is inkább könytelenek vagyunk megtenni, mert jelentkező új előfizetőket ugys csak korlátozott számban fogadhatunk el.

— A Nemzeti Románosítási Központ új devai-devai vezetője. (Saj. tud.) A Nemzeti Románosítási Központ Hunedoara-Hunyad megyei vezetője, Suiga Victor dr. ügyvéd lemondott állásáról és helyébe Campean Simion dr. ügyvéd, volt prefektus; nevezték ki. A Nemzeti Románosítási Központ devai-devai irodája a Regina Maria-utca 9 szám alatt van, ahol naponta 8—1 óráig, ezenkívül kedden és pénteken délután 5.30—7.30 óráig tartanak hivatalos időt.

— Ne fecsegetek! Olykor egy szó sok-sok életet ölthet ki.

— Az iskolánövörek aradi leánygimnáziumában a felvételi és javítóvizsgák augusztus hó 21-én reggel 8 órakor lesznek. A beiratásokat augusztus 25. és 30. között tartják.

— Adományok a fratellai-ujkisođai gyermekotthon javára. A fratellai-ujkisođai gyermekotthon vezetősége a következő adományokért fejzi ki hála-köszönőjét: Hollerbach Károly és neje 1000 lej, Németh Laci 100 lej, K. K. 500 lej, Szent Anja nevében 1500 lej, Sz. K. Zs. 2000 lej, Szabó Ferenc 1000 lej, Cs. 50 lej, Sarkady Mártomé 100 lej.

— Nyugdíjasok közgyűlése. (Saj. tud.) A devai-devai nyugdíjasok egyesülete augusztus 29-én délelőtt 10 órakor tartja évi közgyűlését. A közgyűlést a megjelenés számára való tekintet nélkül megtartják, mivel ez már a második egybehívás.

— Új főorvos a devai-devai közkórház élén. (Saj. tud.) Az egészségügyi miniszter a devai-devai kórház új igazgató-főorvosává Surianu T. dr. orvost nevezte ki. Egyben intézkedett a miniszter, hogy a kórházban gyermekosztályt is létesítsenek, amelynek vezetője az új igazgató-főorvos lesz.

— Felvétel az albauljai-gyulafehérvári leányliceumban. Az albauljai-gyulafehérvári római katolikus leányliceumban a javító vizsgákat augusztus 28-án, a felvételi vizsgákat pedig augusztus 30-án tartják meg. A felvételi vizsga díja 400 lej. Az évi tandíj a beíratással együtt 8000 lej, amely összegből a beíratáskor 3000 lej fizetendő. Az internátusban az évi ellátási díj 40.000 lej, 100 kiló szájtalt búzaliszt és 5000 lej mosás.

(*) Halálozás. Pálfalvy Albert, az aradi Lengyel-buorgyár műszaki tisztviselője Aradon elhunyt. Temetése ma, augusztus 19-én délután 6 órakor lesz az alsótemetőből.

Dr. Liuba Kornel

orvos újból rendel naponta.
Timișoara, IV., Brătianu-utca 15-a.

— Ügyeletes gyógyszerárak. Augusztus 19, csütörtök: Arad: Stanbule (Regina Maria ut 8), Niedermayer (Szt. Sava-tér.) Timișoara-Temesvár: Belváros: Salvador (Regele Ferdinand-ut 3), Gyárvaros: dr. Sandovici (Dacilor-utca 10), Erzsébetvaros: Roxin (Axente Sever-tér). Jászvadás: Roxin (Axente Sever-tér), Mehah: Chioresanu. — Fratellai-Ujkisođa: Panojoh. — Faidor-Szabodak, Bonacl, —

Augusztus 31-ig be kell jelenteni a magánkézen lévő gabonatarolókat és raktárakat

București. A katonai és polgári ellátási államtitkárság — mint a Rador jelenti — rendeletet adott ki, amelyben a 3000 kilogrammnál kevesebb gabona tárolására alkalmas gabonatarolók és raktárak tulajdonosát és bérletjét arra kötelezi, hogy augusztus 31-ig az illetékes megyei prefekturna bejelentést tegyen. A bejelentésnek a következő adatokat kell tartalmaznia: Név és keresztnév, község, utca és házszám, ahol a tároló, illetve raktár van; befogadó-képesség 10 tonnás vagonban számítva; a tároló vagy raktár jelenlegi felhasználása (ha nem szolgál gabona tárolására, mi ennek az oka.) Be kell jelenteni azokat a tárolókat és raktárakat is, amelyeknek eddig más rendeltetésük volt. Mentessülnek a bejelentési kötelezettség alól a hadsereg, a vasut, a kikötők és vízintak igazgatóságának, valamint a Ceromag társaság raktárjai és tárolói. A tárolókat és raktárakat a tulajdonos, illetve bérlet köteles legalább 30 százalékos tárolási területet nem használták ki, a tárolót, illetve raktárt a katonai és polgári ellátási államtitkárság rendelkezésére kell bocsátani. A tárolók és raktárak használatáért az állam bért fizet.

— Mozik műsora. Augusztus 19, csütörtök: Arad: Aro: „G. P. U.” (Laura Solari). Corso: „Féltékenység” (Georg Alexander, Lucie English, Ferdinand Marian), Forum: „Abdebaran, a sivatag csillaga” (Gino Cervi, Eva Maltagliati, Elisa Cepani), Uramia: „Egy élet gyötördése” (Heinrich Georg, Olga Tschechowa). — Timișoara-Temesvár: Apollo: „A sors” (Heinrich Georg, Gisela Uhlén, Will Quadflieg), Capitol: „Az asszony és a bűn” (Viveca Lindfors, Gustav Diessl), Thalia: „Az ellenfelek” (Carlo Ninchi, Ely Parvo, Rossano Brazzi).

JO GYOGYSZER

- Nos, mi mond az orvos?
- Izzasztó kapjam tőle.
- Aszpirint?
- Nem. Ideudra a szőlő.

A RÉGI JO TELEFONKÖZPONTOR

A távbeszélő közepkorában történt, amikor még a nagyvárosokban sem ismerték az automatatelefon üldását és még a központbeli kisasszonyok kapcsolóit.

Az egyik nagyváros idegyógyintézetének igazgatója rendkívül ideges ember volt és sorozatos összetűzése voltak a központtal. Egy ízben, amikor ismét réves volt a kapcsolat, magából kikelve kiáltotta a felszólításra:

— Hallatlan! Jelenltem fogom az igazgatóságunk.

— Azt megteheth — hangzott a közböbös válasz.

— Még szemtelen is? Tudja egyáltalán kívül beszélni?

— Azt nem, de hogy honnan beszél, azt tudom... .

ERSE MIKLOS:

Ahol az arany terem

II.

Szakdolgozatban nem vagyok illetékes, hártja el mosolyogva kérdéseimet a sacarambi-nagyági katolikus plébános, és már tudunk is a szomszédban lakó „lletékes”-es, az egyházakosság öreg bölcséhez, Zeller bácsihoz. Zeller Jakab 66 éves nyugalmazott bányatisztviselő. Sacaramb-Nagyágon született és nőtt fel. Harmincöt évet töltött a bánya szolgálatában s 1930-ban mint főművezetőt nyugdíjazták. Kitűnő szakember. Meglétszik rajta az alapos képzettség s hosszú évek gazdag tapasztalata, amit a bányamérnöki hivatalban szerzett. Ugy ismeri a bányákat, hegyeket és az egész környéket, mint a tenyerét. Nyugdíjazása óta különösen a vidék flórája érdekli, mert szakkönyvek s az Erdélyi Gazda szakadatlan tanulmányozásával, az egész életét jellemző alaposággal fogott hozzá, hogy virágzó máhnyevésztés létesítésével pótolja nyugdíját. Készséggel vállalkozik rá, hogy megmássza velünk a Hajtó-essucot. Amint mondja, hetenkint többször is megteszi ezt az utat, körülbarangolva a hárfutó essucokat. Fáradtságot nem ismer, sőt fent az 1000 méteres magasságban éri igazán jól magát, ahol megszűnnek vérnyomása kellemetlenségei. Fölfelé kapaszkodva a meredeken kigyózó ösvényen, a gyönyörű szálfák között, multidéző elbeszélésből lassankint kibontakozik az aranylég története. Hát bizony nem amerikai stílusú történet ez! Nem aranyláz kergette sacarambelovagok, hanem

egyszerű pásztorember

Szűke fel igen prózai módon az első aranyrögöket, 1744-ben történt, hogy a szomszédos Nojao-Nozák község Born nevű földesúrának kondása, Ormindean Ion, esztűbélit makkoltatta az itteni bükkerdőkben. Újalmában összeszedgette a csillogó aranyporral határozott kőveket, egész tarasnyára való. Otthon azután megmutatta a gazdájának, Born értelmes ember volt, rövidesen elemeltette a leleteket, s mikor kiderült, hogy gazdag aranytartalmak, bányaajogot szerzett a kincset rejtő területre. Ormindean megkapja a kalap tallért! A megnyitott bánya csodás gazdagságu telért tárt fel. Erről a nagy aranyágról kapta a hőségs nevét.

Az „aranyhegyek”

egyébként harmadkori vulkánikus eredetű trachit-képződmények. A geológiai elmélet szerint az arany ugy képződött bennük, hogy az erupció trachit-anyag lehülése következtében a hegyek mélyében kisebb-nagyobb repedések, hézagok keletkeztek. A mélyből feltörő gázak megtöltötték a hézagokat. E gázak leülepedéséből származott a világ kormányzó áldás és átok: az arany. Bányászása kettős feladat elé állítja az aranyásót:

egyik, hogy a lehető legkevesebb munkával tárja fel.

másik, hogy a lehető leggazdaságosabban aknázza ki és szállítsa el.

E kettős követelmény szem előtt tartásával először megfelelő „alagutat” furnak ki-vülről a telérig. Ez a „vágat.” Lényege, hogy benne könnyű lefolyást kapjanak a munka közben feltörő vizek s könnyen kiszámítható legyen a munkát gátoló fölösleges meddő anyag épp ugy, mint az értékes érc. Ahol a vágat a telér metszi, kibővíti s itt már „vájvég” a neve. Innen a telér mentén hatolnak le és felfelé, illetve előre és hátra a bányászok, különféle technikai megoldásokkal biztosítva a továbbhaladást s szem előtt tartva a legfőbb bányászlelvet, hogy a lehető legkevesebb meddő anyag megmozgatásával a lehető legtöbb értékes ércet termeljék ki. A kitermelt, aranyérc nagy részét ugynevezett „guritók-on” juttatják a magasabban fekvő bányáktól az alacsonyabban fekvőkbe, hogy végül a legalacsonyabban fekvő bánya fővágatán át a külvilágra szállítsák.

A guritók

a sziklába vágott kutszerű függőleges cs3-vek. Kiképzésük őrlési munkamegtakarításhoz segiti az aranyásót. Sacaramb-Nagyágon például 5 bánya nyílt az idők folyamán, a helység legfelső részétől kezdve mind alacsonyabban a következő sorrendben:

Arcámunka

— Műhelyforgácsok —

Írja: TERESCSÉNYI GYÖRGY

Az én előszobacsengőm átlag naponta négyszer szól meg. Néggel fenétkor az ujságkihozó jelzi a hírlapot, öt-tíz percre rá a kifizetői a tejet, egynegyed tizenegykor a postás a leveleket, és este nyolc óraker a vice csenget be a napi szeméért. Kivülök néhány ügynök, a villany-és gázember, néhány kéregető és néhány vendég jelenkezik. Kicsiny a forgalom, de pontos: érat szoktam igazítani hozzá.

A minap szokatlan időben, délután három óraker berent fel. Futok az ajtóhoz: Uramfia, a távirati pénzkihordó! Ez kédező kivülről:

— Ön doktor Elmegyez ur?

— Nem én vagyok — leheltem.

— Akkor téves a címzés, bocsánat.

Es elment.

Bánatomban ki akartam kapcsolni a csengőt, de mégsem tettem. Hátha egyszer mégis, csodaszertelen és valóságosan megérkezik... Fenn kell tartani a villamos kapcsolatot az álmokkal és az igézetekkel!

Van nekem egy fényképezőgépem, egy olcsó, amatőr-szszám. Tökéletlen fényképeket készítek vele, amolyan magánalbumra való, följos és pulexponált filmeket. Es mégis, evvel a nyezetelt másinával én csináltam meg — akaratlanul — a világot egyik legbravurosabb fotográfiaját! Ez eset így történt:

Tavaly nyáron, vidéken egy napugaras reggel kiinn hevert a gép — megtöltve és exponálásra készen — a terraszasztal abroszán. Fel is húzám előzőleg a „csappantyúját”, de mert behívtak a szobába, lencséjével felfelé lehelyeztem az íres csésze mellé. Am az asztal morzsáira odaszemtelendektek a verebek. Csénd volt, senni sem zavarta őket, vidáman csipogtak és csipegettek. Kisvártatva megint kiléptem a tornácra s két verebet pillantottam meg. A nőstény rebent fel először, nvomban utána a pária. A beste feketemelléves hirtelen-riadtában felborította a csészét, a porcellán pereme

elcsappantotta az exponáló-horgot, a gép elbillent s a két veréb eltűnt a hárs lombjaiban.

— Egy lemez odavan! — kiálottam fel bosszusán és rácsavartam a hengert a következő számrá.

Azán „lelőttem” a többi lemezt is, majd beküldtem kidolgozásra őket. Néhány napra rá megkaptam a kész képeket, a fotográfusom gratuláló-lapja kíséretében: „Pompás pillanatsfelvétel a harmadik — írja. — A repülő madár rajza főkéletes! Ugyan mint csinálta?”

Hát így!! A verebfi volt a mester és lefényképezte repülő párját. Lumière szellemének emlékére és dicsőségére ma is őrzöm a kiterjesztett szárnyu, parányi állat fényképét. Próbálja utána csinálni valaki!

×

Tizenháiban, a Karszt lövészárkában, így találkoztam egy eleven kísértettel: Csűrös hadnagynak megfájdult a lyukas foga, az area feldagadt és eltorzult. Felkötötte tehát zsebkezdőjével. Ugyanaznap vad támadás kezdődött, sokan estek el és sokan sebesültek meg. Híre járt, hogy Csűrös is a halottak között van; arcát roncsolta össze a fepeszárab.

Estefelé, a harc csöndesültével egy rémes kiáltásra mászam ki a hullámlémez alól. A káplárom hebeség szájjal ott állott a traverz mélyedésében és ráme-reddt az ároknylásra... Ott, ott!... Mészféhér, torz, felkötött állával ott volt a „halotj”...

— Te vagy? — leheltem felé és összeborzadtam.

Csűrös azonban dühös volt már ekkor és így méltatlankodott:

— Megörüljetez mindnyájan? A fogam fáj, érszd meg! Feldagadt, bakáforoztam és felkötöttem!

Akinek a halálhíret költik, bizonyosan hosszú életű lesz, — ezt tanja a mondás. Es az én Csűrös Zoltán barátom, a karszti kísérlet, ma is él, erőben s egészségben. Középszkolai tanár és jeles író.

Légvédelmi intézkedések

— A telefonszolgálatot is bekapcsolják a légvédelembe —

Az illetékes felső hatóságok határozata és az érvényben lévő rendeletek értelmében a következőkhez, hozzá a timisoarai-temesvári lakosság tudomására: Minden épületen, amelyben távbeszélő-készülék van, ez külön táblácskával kell megjelölni és a táblácskára a „Telefon” nyomatot, felírást kell alkalmazni. Minden lakáson, amelyben a távbeszélő található, ezt a felírást, külön is alkalmazni kell, a készülék mellett pedig felíratot kell kitenni azon intézmények távbeszélő-számaival, amelyeket légvédelem esetén értesíteni kell. A táblácskát, ellenérék mellett, a telefonigazgatóság osztja ki, az előfizetői díjak megfizetésekor. Figyelmeztetik a házi tulajdonosokat még arra, hogy minden házában megfelelő edényt kell készletben tartani, tartalék-vízzel, hogy ezt fogyasszák a lakók olyan esetben, amikor a vízvezeték megromlásodik. Megállapítást nyert, hogy az olyan helyeken, amelyeket légvédelem ért, a halotat és sebesülteket megvadász azok sorából kerültek ki, akik nem vonultak idején az óvóhelyere, vagy akik azt a légiriadó vége előtt hagyták el. Felhívják a közönséget arra, hogy mindenki emelje ki a szobákból a második ablaksort és azt tegye biztos helyre. Légvédelem idején mindenki nyissa ki az ablakokat, mert a sebesüléseket legnagyobb mértékben a légnyomás folytán megromlott ablativvegek szilánkjából támadtak. Felhívják a figyelmet arra is, hogy az óvóhelyeken illos a dohányzás, ott mindenki csendben maradjon és tartsa magát az óvóhely főnökének rendelkezéséhez. Tanácsolják a lakosságnak, hogy a riadójelzésre mindenki vigye magával értéktárgyait az óvóhelyere, vigyen melegebb ruhát és élelmiszereket is, mivel az óvóhelyen esetleg hosszabb ideig kell tartózkodnia. Annak ellenére, hogy több ízben a lakók ki már megfelelő rendelkezett, az elsőéjűés még mindig kifogásolható. A jövőben az elsőéjűés rendelkezésgöröknek nevéz az ujságokban közlik, az illetők ezenkívül más büntetést is fognak elszenevni amellet, hogy a hadbíroság szintén eljárását indít ellenük.

— Huszfelek a sibiui-nagyszabeni vaddeglőkben. (Saj. tud.) A városi közéleti hivatal közlése szerint a vaddeglőkben, sörszarnokokban és bodegákban friss és konzervált, marhahus, borjúhús, disznóhúst és juhust csak kedden, csütörtökön, szombaton és vasárnap szabad felszolgálni. A többi napokon csak fűszérhús, szalonna, baromfi és hal adható. A husiparosok is csak a megnevezett négy napon árusíthatnak friss húst.

Lefelé jövünk a Hajtóról, miután megcsodáltuk a tetőről nyíló felségs kilátást: északon a zalatnai hegyeket, délen a Maros áldott völgyét. Odalenn most hull a csönlőgép dobjából a másik arany: a kenyérmag. Kenyér és arany. Az emberélet két mozgató rugója.

Szeretném megnézni a bányát. Hatalmásodik el bennem hirtelen a kívánság. — Különleges engedély kell hozzá — mondja Zeller bácsi. De a különleges engedélyen kívül még kell valami: különleges ruha! Ilyen ruhával — mutat reám — nem lehet az aranybányába bemenni. Kimarad a sulfid s tönkretenné a sár!

Mégis megnézem a bányát legalább kívülről. határozom el magam, mikor egyedül maradok, de amint szembekerülök a bányával, megrendülve hökkenek vissza. A bejárat fölött is kereszt! Keresztetett kalapácsok. Kereszt, kereszt, kereszt! Mindent kereszt. Annak a jele, aki aranyt és kenyérmélt többre becsülte s lélek békességét és egységét azzal, aki aranyt és kenyérmélt is a teremtféje és ura... Csöndesen levezem a kalapatot és szótlan köszöntőket azokat, akik bent vannak a bányában. De azokat is, akik idekint élnek, sőt azokat is, akiket a bányák fölé állított a Gondviselés: békesség, békesség Istentől!

A R O
KERT
ARAD
Tel. 24 45

Ma az évad legérdekesebb filmje a bájos **Laura Solari** val

G. P. U.

Életrészek 3, 5, 7 és 9 óraker a kerében.
Vasárnap délelőtt 11.20-kor **matiné.**

Máriabánya, Bernábánya, (e kettő jelenleg nincs használatban) Ferdinándbánya. Mihálykirálybánya és Miklósheregbánya. Az öt bányát guritórrendszer köti össze egymással és a certesi-csertési bányával, ugy hogy például a Máriabányából 5 állomáson keresztül a mintegy 500 méterrel alacsonyabban fekvő certesi-csertési bányába lehet legurítani az érceket. Természetes, hogy mindenki bánya vágatán külön is lehet és állandóan szállítják is ki a nemes ércet, lepecsételt zsákokban, sineken futó csilléskben. A zsákokat azután a 7 kilométeres kötélpályá szakadatlanul mozgó 200 „kosara” szállítja Sacaramb-Nagyágról — Certesi-Csertésre, ahol összezsúrók, a fölösleges kőanyag nagyrészt eltávolítják s a szinaranyat tartalmazó törmelékét ugyancsak lepecsételt zsákokban, illetve ládákbán Brasov-Brassóba szállítják. Itt kivonják belőle a rendkívül dúsz kőntartalmat, végül pedig Tarnaveni-Diesőzen-nátonban a Mica aranyoldvasztó kemencében kioldvasztják. Így keletkezik a sacarambi nagvári 35 %-os pecit. 25%-os sylvanit és 10%-os nagyágit nevű aranyércből szinarany! Természetesen nem minden aranyércnek van ilyen hosszú és nehéz útja, amíg első „odáig”. Ez csak az ugynevezett teluros, azaz más ásványi anyagokkal vegyült arany útja. A termésarany (Brad, Barta, Zalata,

stb.) tisztítása sokkal egyszerűbb és könnyebb.

Mi történik a törmelékkel? (szaknyelven „hányó”) — kérdezem ismét Zeller bácsit, mikor éppen felérünk a Hajtó csucsára. Mi történik? Tessék odanézni: — mutat kinyitott karral a plébánia és a templom alatt tárogó mélységre. Néhány évvel ezelőtt az a nagy mélység tele volt.

Két évszázad kihordott bányatörmeléke

töltötte ki. Azán a bányamérnökök rájöttek, hogy ez a régi törmelék még igen sok aranyat tartalmaz. am: a régi időben nem, de a mai aranyvegyészet korszerű eljárásaival könnyen ki lehet vonni. Azóta levágták a több mint 70 méter vastag törmelék-réteget s azt is állandóan szállítják a certesi-csertési „flotáció”-hoz, hogy onnan további hosszú útjára indítsák. Eppen most vásárolta össze az évszázados törmeléken épült házakat, telkeket a bánya ürsüat. hogy a törmelék kihasználását tovább folytathassa. Ma azt hisszük, hogy főkéletesen kivonjuk az aranyat a tellurból de ki tudja, talán jön idő, amikor a mi murkánkát is fölösleges mosollyal vizsgálják felül s aranyrögöket vonnak ki onnan, ahol mi már porszemeket sem találtunk. Ki tudja... Ki tudja?..

Apróhirdetések

APRÓHIRDETÉSI ÁR: Szavanként 6 lej, vastag nyomás 8 lej, (de a legkisebb hirdetés 60 lej, 15 szóig). Jelszóval ellátva (Jelleg vagy cím a kiadóhivatalban) 30 lejjel drágább.

ALLÁST KERESŐKNEK 10 szóig 40 lej, minden további szó 3 lej. Jelleg és cím a kiadóhivatalban 30 lejjel drágább.

APRÓHIRDETÉS vasárnap: 15 szóig 30 lej. A hirdetések esetleges meg nem jelenéséért kiadóhivatalunk nem vállal felelősséget.

SZÖVEGOLDALON: 1. Hivatásos (szakmai) hirdetések (orvosok, ügyvédek, stb.) legfeljebb 4 sor kiméretben 350 lej. Minden további sor 70 lej. 2. Családi események, eljegyzések, esküvők, legfeljebb 4 sorban 250 lej, minden további sor 70 lej.

KERETES HIRDETÉSEK: Hirdetési oldalon mm-ként 8 lej. Szövegoldal mm-ként 16 lej.

KÖZGAZDASÁGI HIREK: Bank, vállalat, szövetség, stb. szövegoldal 100 lej soronként, a legkisebb hír 500 lej.

GYASZTELENTÉSEK, közszociális felhívások: 30 szóig 300 lej, minden további szó 8 lej. Legkisebb hír 300 lej.

VILLASZERŰ ház vasút mellett eladó. Cím: Arad, Raducii-utca 9. (1621)

MINDENES főzőnőt alkalmaz Boian-cukraszála, Arad, Berthelot-u. 4. (1622)

SZABÓÜZLET berendezése eladó. Arad, Vasile Goldis-utca 2. (1623)

ELADÓ 180 literes pálinkafőző. Arad-Micalaea, Dosoftei-utca 2 szám. (1624)

KIFUTÓFIÚT alkalmaz Butariu-cég, Arad, Marasesti-utca 12 szám. (1625)

FELKEREM azt a nőt, aki a simerini állomáson e hó 8-án reggel megőrzésre hájzszakot átvett, sziveskedjék azt Roth ügyvezetőhöz, Arad, Plevnei-tér 5 alatt átadni. Ugyanott römikő eladó. (1626)

VACSORAKABATOT (szmokingot), kifogástalan állapotú, magas termetre való, vennék. Cimeket Reclama-hoz, Arad, Eminescu-u. 4. (1627)

ELVESZTEK Finkler Ignác névre szóló, személyazonossági, egyéb iratok és pénz. Megtaláló a pénzt megtarthatja, az iratokat kérem Arad, Bogdan Duica-utca 14 alatt adja át. (1628)

ELVESZETT oldaltáska Löwinger Károly névre szóló okmányokkal Aradon. Megtaláló csak az okmányokat juttassa vissza jutalomért, Arad, Metianu-utca 7 szám alá. (1629)

LISZTET, állottat vagy dohosat ipari célra veszünk, "Mercur"-cég, Arad, Ep. Comsa-utca 11, (volt Ioan Calvin.) (1630)

BORBÉLYSEGÉDFT, azonnalra, jó fizetéssel alkalmaz Ferenczi, Arad, Matei Corvin-utca 1. (1631)

KET- vagy háromszobás lakást, fürdőszobával és konyhával, keresek. Ajánlatokat dr. Somogyi Gyuláné címére, kézimunkaüzletbe kérek. Arad, Corso-mozi mellett. (1632)

FÜRDŐBERENDEZÉS jégsekény, bor- és sörkimerő-asztal, mákdaráló, tizedesmérleg, villanyesillár eladó. Kossikné, Arad, Tampa-utca 3, Szerbtemplomnál. (206)

2-3-SZOBÁS korszerű lakást esetleg magánházzal keresek. Cimeket "Jól fizetek" jellegre Reclama-hoz, Arad, Eminescu-u. 4. (1633)

FIATAL szegező munkásokat és napszámost alkalmaz Schamberger-üzem, Arad. Fekete Bárány épülete. (1636)

A DELI HIRLAP timisoarei kiadóhivatala Freidorfra keres lapkézbesítőt

ELADÓK 18 kötetes, teljes, 1897-es kiadása, kifogástalan állapotban lévő művészi díszbőrkötésű Pallas nagy lexikont. Érdeklődők a következő címre írjanak: Anghel Didu, Medias, Roth-u. 8. (4277)

CORSO-MOZI Timisoara Pemesvári Előadások 3, 5, 7, 9-kor TELEFON: 38-95

A hóditó Nazzari és Conchita Montenegro-val művészetük varáz a alatt tartanak mindenkít.

MÜSTOPPOLAS, Kelemen Irma, új címe: Timisoara I., Lonovici-u. 1, IV. em., 33. ajtó (Lift), ahol molyrágott, kiégett, beszakadt ruháit müstoppolással további használatra szakszerűen beszövehethi. (6393)

BELVÁROSI, vagy Belvároshoz közeli villanegyedben különbejárattal bitorozott szobát keresek fürdőszobahasználattal. Ajánlatokat "Levegős" jellegre a Déli Hirlap szerkesztőségébe juttatandók el. Timisoara, I. Bratianu-tér 3.

DIÁKOT, alsóst, teljes ellátásra vállalkozó, magyar szülőhelyettes uricsalád. Timisoara, III., Spl. Tudor Vladimirescu 7, 1. sz. emelet. (6434)

TOPOLYA-hálószoba és világos ebédlőtűt eladó. Cím: Timisoara, Carol-körút 55. 4. ajtó. Távbeszélő 53-51. (6456)

BEJÁRÓNÓT vagy mindenest azonnal felfognak. Főzni nem kell. Timisoara IV., Ion Ghica-u. 1, 5. ajtó. (6450)

FIU-ÖLTÖNY, finom, téli, 14-17 évesnek való, szürke zakó és 13-16 éves fiu részére való átmeneti kabát eladó. Alig használtak. Timisoara III., Aurel Cosm-u. 7, 4. ajtó. (6441)

ELADÓK kifogástalan állapotban lévő férfi-öltönyök, női szövetruhák, egytűnyű gázforralók, valamint sötét, mély, használt gyermekkosci. Timisoara III., Martirul Ciordas-u. 35, alsó csengő. (6447)

50-ÉVEN felüli mindenek szakácsnő szeptember 1-re állást keres uri háznál, esetleg szobaleány mellé. Timisoara II., Ion Creanga-u. 6, 14. ajtó. (6446)

FORUM-MOZI. ARAD 1 évbeszélő 2-10 előadások 3, 5, 7 és 9-kor

Ma. Egy exotikus vidéken lepergő, bájos szerelmi történet

ALDEBARAN, A SIVATAG CSILLAGA

Gino Cervi, Eva Martagliati, Elisa Cegani. 75. sz. hirdő

50-ÉVEN felüli bejárónőt szobaleány mellé felfognak. Timisoara, Iosif Gal-u. 5. 1. ajtó. (6455)

DIÁKOT és diákleányokat vállalunk teljes ellátásra. Érdeklődjék Timisoara IV., Bratianu-u. 39, "Kurtus." (6454)

JÓ FIZETÉSSEL felfognak fiatal segédet, inast és kiszolgáló kisasszonyt festéküzletbe, esetleg fűszer-szakmából. Avram & Co. Timisoara II., Negruzzi-u. 2. (6452)

ELADÓ 35-ös, fehér, parafatáblu, majdnem új cipő, 35-ös, fekete bőrcipő, szürke, őszli korszium, kitűnő állapotú, esőkabát csuklyával (kapucniával), alacsonyabb termetű. Cím: Timisoara II., Badea Cartan-tér 1, I. em., 8. (6451)

KÖNYVKÖTŐ-segédet felfognak. Cím: FRAGET, Timisoara IV., Bratianu-u. 31. (6449)

HALÓSZOBA, világos, keveset használt, széles keretet, illesztésű, sedronybetét, matracok eladók. Timisoara IV., Fröbl-u. 36. II. em., 25. (4288)

RÁDIO, 2+1 lámpás, három hullámhosszra épített, eladó. Megtekinthető a délutáni órákban. Cím: Timisoara III., Ulpia Traiana-u. 18. (6443)

PERZSASZÖNYEGEK (balföldiek) 1x2 méteresek és kisebbek eladók Timisoara III., Diana-u. 2, 1. ajtó. (A hatos villamos mentén, a Cluj-u. mellékútja.) (6242)

CORSO-MOZI. Arad Előadások 3, 5, 7 és 9 órákor

Ma bemutató. A német filmtechnika ragyszerű teljesítménye.

Féltékenység A nő és a férfi izgalmas barca.

Georg Alexander, Lucie Englisch, Ferdinand Marian kitűnő alakításával

Műve 115 órák 45 lejes egységes helyárakkal.

KIFUTÓLEÁNYT felfognak azonnali belepésre. Cím: Ágner virágüzete, Timisoara III., Lahovary-téren. (6432)

50-ÉVEN felüli bejárónőt keresek reggeli takarításra, két személyhez. Timisoara III., Mihaj Viteazul-körút 7, legfelső csengő. (6430)

ELADÓ 2 darab bőrkabaszék. Timisoara III., Mihaj Viteazul-körút 7, legfelső csengő. (6431)

NŐI KABATOK, nyáriak és téliak, gyanju szövétruha, 37-es cipő, 36-es, új, bőrálpu szandál eladó. Timisoara, IV., Vacarescu-u. 21, I. em., 2. ajtó. (6427)

GYERMEKKOCSI, sötét, korszerű, fehér gumikkal felszerelt és sportkosci eladó. Timisoara, II., Detunata-tér 6, 2. ajtó. (6445)

GYERMEKKISASSZONYT, lehetőleg németül beszélőt keresek vidékre 3- és 6-éves gyermek mellé. Ajánlatokat iskolai végzettség, előbbi működési hely és fizetési igények megjelölésével Pharmacia Szilvassy, Criseni-Cálan, Jud. Hunedoara címre küldjenek. (4287)

DIVATOS vajszerű előszobafal, jeles festmények, régi művi órák, háziszőttés törülközők, finom asztalterítők, lepedők és kézimunkák, cipők és ruhák eladók. Timisoara IV., Budai Deleanu-u. 28, 2. ajtó. (6392)

URANIA Film-színház Arad Kellens hűvös terem. Tel.: 12-3

Ma utoljára **Egy élet gyötrődése.**

Holnapról. A legelső ásbab film, amelyet valaha láttunk: **Fernand Gravey, Micheline Pressle** franc a filmes világ nagy ilmjé. **Az elveszen paradicsom** (Paradis Perdu)

GYERMEKKABAT, 2-4 évesnek. csecsemő-holmik, 20-as cipő, 27-es szandál és más gyermekholmi eladó. Timisoara IV., Vacarescu-u. 21, I. em., 2. (6428)

FŐZESHEZ ÉRTŐ, rendes bejárónőt keresek. Timisoara II., Cantacuzino-u. 4., II. em., 20. (6426)

VENNÉK: Aida-, Rigoletto-, Martha-, Faust-, stb. zongora- és ének-kivonat. Tutungerie Stoi, Timisoara IV., Vacarescu-u. 33. (6425)

KIADÓ az Erzsébetvárosban, az 5-ös villamos közelében 3-szobás, emeletes, lakás (2 utca, 1 rdvari), előszoba, erkély (terasz), fürdőszoba, konyha és élskamra, parketta, esslinger-rollo. Ajánlatokat "Teljesen korszerű" jellegre a timisoarei kiadóba kérek. (6516)

KADÁRSEGÉDEKET és asztalost gépmunkára felfognak. Nagy kereseti lehetőség biztosítva. Appetitauer hordógyára, Timisoara IV., Fröbl-u. 5 Telefon 43-46. (6453)

TANONCOT felfognak. Ugyanott gyermekkosci javit és elad György, Timisoara II., Matasarilor-u. 36. (6395)

GYAKORLOTT kötőnő lapos géphez felfognak. Timisoara II., Prota Trailla-u. 11. (6458)

SZABÁSZATI tanfolyam, az utolsó nyári tanfolyam, nyílik meg augusztus 20-án az országos szabászati iskolában (Szabászati Akadémia). Női- és férfi-ruhafarokban. Beiratkozás: Timisoara I., Unirii-tér 5, II. e. (6457)

JOBH HÁ-BÓL való kifutóleányt felfognak a Bauer-féle virágüzletbe. Timisoara IV., General Dragalina-tér 15. (4438)

SZOBA-konyhás lakást keresek lehetőleg a Józsefvárosban. Cím: Bauer-féle virágüzlet, Timisoara IV., General Dragalina-tér 15. (6440)

MINDENES szakácsnőt, jó bizonyítvánnyal bíró, kéttagu családhoz azonnalra vagy szeptember 1-re felfognak. Cím: Virgii Onitiu-u. 5, II. em., 10. Jelentkezés 7-10-ig és 2-4-ig. (6437)

UTAZÓT a trikotage- és harisnya-szakmából felfognak az ökirályság részére. Ajánlatokat "Jutalék" jellegre a timisoarei kiadóba kérek. (6436)

FŐZNI TUDÓ mindenek bejárónő állást keres azonnalra. Cím: Timisoara I., Palanca-u. 1, 9. ajtó. (6435)

ELTŰNT Timisoara III. kerület legelőri hétfőn hainalban egy, a **Vejen fehér voltos hivaltékén.** Nyomravezető vagy a megtaláló magas jutalomban részesül. Erestés a övetkező címre adandó: Glass mészáros, Timisoara, III., Axente Sever-tér 3. vagy I., Unirii-tér 6.

FELSŐ kereskedelmi iskolát végzett, idősebb egyén, expert-contabil, ki a törvény szerint három évi adómentességgel rendelkezhetik, társula ipari, vagy kereskedelmi vállalatba. Ajánlatokat "Nyugdíjas" jellegre a timisoarei kiadóhivatalba kér. (6433)

KERÉVET (ottomán), előszobafal, régi művi (antik) szekrény olcsón eladó. Timisoara II., Mercur-u. 20/7. (6424)

VILLANYMOTOROK varrógépekhez és szellőztető (ventillátor) 110 és 185 voltos eladó, vagy kölcsön és bére kaphatók. Raschka, Timisoara IV., Fröbl-u. 51. (6429)

ELEGANSAN bitorozott szoba fürdőszobahasználattal az Erzsébetváros csendes, levegős részében, egyedülálló őrimebernek kiadó. Ajánlatokat "Napos" jellegre a timisoarei kiadóhivatalba kérek. Ugyanott egy szuper-rádió, jégsekény és sülyszethető varrógép eladó. (5312)

NAGY MARIA elvesztette élelmiszerjegyzetét. Kéri a megtalálót, sziveskedjék azt a timisoarei III. kerületi rendőrség átadni. (6539)

ELVESZETT hétfőn este az I. kerületi Bratianu-tér és Carmen Sylva között fehér pettyes bluz. Megtalálója magas jutalomban részesül. Cím: Vila Pascu, Timisoara, I., Episcopul Grigore-u. 2. (6527)

ELVESZETT 16-án, délután háromnegyed 6-kor a kettes villamosban a Küttl-téren irattáska. benne C. F. R.-carnet és szabadjegy, különböző iratokkal, pénzzel. Becsületes megtaláló illó jutalomért értesítse Timisoarán a 24-18 távbeszélő számot. (6528)

EGYSZOBÁS, esetleg kétszobás, konyhás lakást keresek sürgősen, lehetőleg a József vagy Erzsébetváros elején. Ajánlatokat "Csendes lakó 1943" jellegre a timisoarei kiadóhivatalba kérek. (6533)

ELVESZETT Pfaffenrath Ecaterina névről szóló piros igazolvány. Megtalálója sziveskedjék azt átadni a timisoarei III. kerületi rendőrségnek. (5311)